

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL KULTŪROS MINISTERIJOJE ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2013 m. liepos 11 d. Nr. FA-P-50-3-74
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant 2012-08-01 pavedimą Nr. P-50-3

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:
Rasa Pupeikytė-Usačiova (grupės vadovė)
Joalita Katinienė
Milda Mišanovaitė

Auditas pradėtas 2012-08-01
Auditas baigtas 2013-07-11

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	6
1. Pastebėjimai dėl konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkinių duomenų	6
1.1. Ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenys	6
1.2. Ministerijos, jai pavaldžių įstaigų ir ministro valdymo srities asignavimų valdytojų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio duomenys	6
2. Pastebėjimai dėl valstybės turto ir lėšų valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo	8
2.1. Projektų finansavimas iš dalies	8
2.2. Tarnybinių kelionių organizavimo paslaugų pirkimas	11
2.3. Investicinių projektų vykdymas savivaldybėse	11
2.4. Pavaldžiose įstaigose nustatyti dalykai	13
3. Kiti pastebėjimai	16
4. Rekomendacijos	17
Priedai	19

IŽANGA

Audito tikslas – teisėtumo požiūriu įvertinti: valstybės biudžeto asignavimų 2013 metams planavimą; audituojamo subjekto 2012 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių ir (ar) kitų ataskaitų duomenis ir pareikšti nepriklausomą nuomonę; valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę.

Audituojamas subjektas – Lietuvos Respublikos kultūros ministerija yra Lietuvos Respublikos vykdomosios valdžios institucija, vykdanči įstatymų ir kitų teisės aktų jai pavestas kultūros srities valstybės valdymo funkcijas ir įgyvendinanti šios srities valstybės politiką. Įstaigos kodas – 188683671. Kultūros ministerijos steigėja – Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Audituojamu laikotarpiu ministerijai iki 2012 m. lapkričio 23 d. vadovavo ministras Arūnas Gelūnas, nuo 2012 m. lapkričio 23 d. laikinai kultūros ministro pareigas ėjo Gintaras Steponavičius, nuo 2012 m. gruodžio 13 d. vadovauja ministras Šarūnas Birutis, vyriausiojo buhalterio funkcijas vykdė Buhalterinės apskaitos ir atskaitomybės skyriaus vedėja Violeta Vasiljevienė.

Audituojamas laikotarpis – 2012 metai.

Valstybinio audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams pareiškama valstybinio audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito metu buvo vertinami Kultūros ministerijos 2012 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai, kuriuos sudarė skirtingo dydžio subjektų grupės:

- konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys, sudarytas konsoliduojant Kultūros ministerijos, 46 jai pavaldžių biudžetinių įstaigų, kultūros ministro valdymo srities 8 asignavimų valdytojų finansines ataskaitas;
- konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys, sudarytas ministerijos ir 45 jai pavaldžių biudžetinių įstaigų biudžeto vykdymo ataskaitų pagrindu.

Audito metu vertintą 2012 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį sudarė:

- Finansinės būklės ataskaita pagal 2012 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- Veiklos rezultatų ataskaita pagal 2012 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- Pinigų srautų ataskaita pagal 2012 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- Grynojo turto pokyčių ataskaita pagal 2012 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- 2012 m. finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas.

Kultūros ministerijos konsoliduojamų subjektų grupės turto bei atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likutis, kaip nurodyta finansinės būklės ataskaitoje, 2012 metų pradžioje buvo iš viso 1 257 736,6 tūkst. Lt, pabaigoje – 1 694 399,2 tūkst. Lt.

Audito metu vertintą 2012 metų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį sudarė:

- Biudžeto sąmatų vykdymo ataskaitų 2012 m. gruodžio 31 d. aiškinamasis raštas;
- Biudžetinių įstaigų pajamų įmokų į biudžetą, biudžeto pajamų iš mokesčių dalies ir kitų lėšų, skiriamų programoms finansuoti, 2012 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 1);
- Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2012 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 2);
- Finansinės nuomos (lizingo) ir pirkimo išsimokėtinai įsipareigojimų 2012 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 3);
- Mokėtinų ir gautinų sumų 2012 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 4).
- Nepanaudotų biudžetinių įstaigų pajamų įmokų į valstybės biudžetą, valstybės biudžeto pajamų iš mokesčių dalies ir kitų lėšų, skiriamų programoms finansuoti, 2012 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 5).

Kultūros ministerija ir jai pavaldžios įstaigos 2012 metais vykdė 7 programas:

- Meno kūrybos plėtra ir sklaida Lietuvoje ir užsienyje (01 02);
- Lietuvos kultūros paveldo išsaugojimas, aktualizavimas ir populiarinimas, valstybinės kalbos apsauga (02 04);
- Visuomenės informacinis aprūpinimas ir viešosios informacijos sklaida (03 03);

- Kultūros prieinamumo visoje Lietuvoje didinimas ir visuomenės dalyvavimo kultūroje skatinimas (04 03);
- Tautinių mažumų integracija į Lietuvos visuomenę, išsaugant jų tapatumą (04 04);
- Kultūros rėmimo fondas (04 05);
- Lietuvos kultūros infrastruktūros modernizavimas, sistemos gerinimas bei politikos įgyvendinimo administravimas (05 01).

Programoms patvirtinta 268 884 tūkst. Lt asignavimų; 220 806 tūkst. Lt išlaidoms (iš jų 75 242 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) ir 48 078 tūkst. Lt turtui įsigyti¹, o panaudota 267 035,03 tūkst. Lt: 215 285,1 tūkst. Lt išlaidoms (iš jų 73 659,3 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) ir 51 749,9 tūkst. Lt turtui įsigyti.

Finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus, Tarptautinius audito standartus ir Tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus.

Auditas atliktas siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniuose nėra reikšmingų iškraipymų, o valstybės lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų audito apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Atsižvelgdami į tai, kad viešojo sektoriaus grupių, rengiančių 2012 metų konsoliduotųjų finansinių ir konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinius, sudėtis skyrėsi, ir įvertinę tam tikrų subjektų, sudarančių grupes, reikšmingumą, suplanavome ir atlikome Kultūros ministerijos ir jai pavaldžių biudžetinių įstaigų audito procedūras: vertinome 2012 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis bei valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą. Ministro valdymo srities subjektuose, kurie nėra Kultūros ministerijai pavaldžios institucijos, tačiau priklauso konsoliduojamų subjektų grupei, vertinome finansinių ataskaitų teisingumą.

Audito metu, siekiant gauti audito tikslams reikalingų įrodymų, atlikta:

- išsami rizikos analizė (audito planavimo etape), kuri leido panaudoti rizika ir reikšmingumu pagrįstą audito metodiką, audito darbą sutelkiant didžiausios rizikos srityse;
- tvarkos aprašų, taisyklių, įsakymų ir kitų dokumentų peržiūra, kurie leido susipažinti su Kultūros ministerijos institucijoje sukurta kontrolės aplinka ir procedūromis;
- svarbiausių sričių (ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto, trumpalaikio turto, pajamų, darbo užmokesčio ir kitų sąnaudų) pagrindinės audito procedūros – ūkinių operacijų ir buhalterinių sąskaitų likučių detaliosios ir analitinės audito procedūros. Tam buvo atrinkti audito pavyzdžiai, kurie geriausiai reprezentavo visumą.

¹ Lietuvos Respublikos 2012 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2011-12-20 Nr. XII-17 (2012-11-27 Nr. XII-17 redakcija).

Taip pat vertinome, kaip audituojamas subjektas laikėsi įstatymų ir kitų teisės aktų, sutartinių įsipareigojimų ir kt. Teisėtumo požiūriu įvertinome valstybės biudžeto asignavimų 2013 metams planavimą. Vertindami, kaip laikomasi teisės aktų ar kitų dokumentų reikalavimų, atsižvelgėme jų nesilaikymo priežastis ir įvertinome galimus nesilaikymo padarinius.

Audito įrodymai gauti taikant skaičiavimo, patikrinimo, paklausimo, analitinės ir kitas audito procedūras.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Pastebėjimai dėl konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkinių duomenų

1.1. Ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenys

Audito metu reikšmingų pastebėjimų dėl konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio nenustatėme. Pastebėjimai, neturintys įtakos reiškiant nepriklausomą nuomonę dėl konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų duomenų teisingumo, ministerijai pateikti 2013-06-27 raštu Nr. S-(50-2758)-1458.

1.2. Ministerijos, jai pavaldžių įstaigų ir ministro valdymo srities asignavimų valdytojų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio duomenys

Praėjusio audito metu nustatėme, kad ministerija sudarydama 2011 m. konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį neatskleidė tikros turto (kilnojamųjų kultūros vertybių) finansinės būklės, nes šis turtas buvo įvertintas simbolinio vieno lito verte, kuri iki 2020 m. gruodžio 31 d. keisis nustačius muziejinių vertybių (eksponatų) vertę pagal vertinančių komisijų sprendimus.

Ministerijos kontroliuojamos įstaigos (asignavimų valdytojai ir ministerijai pavaldžios įstaigos) 2012 m. pervertino simboline vieno lito verte užregistruotus 78 789 vnt. kilnojamųjų kultūros vertybių (eksponatų), kurių vertė padidėjo 139 856 tūkst. Lt. 2012 m. daugiausia vertybių pervertino Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus (3 620 vnt.), Lietuvos nacionalinis muziejus (10 034 vnt.) ir Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejus (18 294 vnt.). Taigi pervertinti minėtas muziejines vertybes labai svarbu, kad konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose būtų

nurodyta tikra turto finansinė būklė. Kitos įstaigos turėtų spartinti šį procesą, nes 2012 m. įstaigų apskaitoje užregistruota 3 427,7 tūkst. Lt vertybių simboline vieno lito verte.

Be to, nustatytos ir kitos kai kurių asignavimų valdytojų reikšmingos klaidos, turinčios įtakos ministerijos konsoliduotosioms finansinėms ataskaitoms:

- Lietuvos dailės muziejus ataskaitinio laikotarpio pabaigoje tikrąją vertę neįvertino nekilnojamųjų kultūros vertybių – pastatų (64 241,39 tūkst. Lt). Lyginant VĮ Registrų centro patvirtintus nekilnojamojo turto masinio vertinimo 2012 m. vidutinių rinkos verčių duomenis² su 2012 m. gruodžio 31d. finansinės būklės ataskaitos duomenimis, minėtų vertybių (pastatų) vertės ataskaitoje buvo didesnės. Taigi muziejus nesivadovavo 12-uju VSAFAS³, kad kiekvienų finansinių metų pabaigoje, prieš rengdama metines finansines ataskaitas, įstaiga patikslina nekilnojamųjų kultūros vertybių tikrąją vertę. Nacionalinė M. Mažvydo biblioteka ataskaitinio laikotarpio pabaigoje patikslino minėtų vertybių (25 389,7 tūkst. Lt) tikrąją vertę, tačiau, palyginus su nekilnojamojo turto masinio vertinimo 2012 m. duomenimis, ši vertė finansinėse ataskaitose nurodyta netiksliai, todėl konsoliduotojoje finansinės būklės ataskaitoje dalis nekilnojamųjų kultūros vertybių (89 631,1 tūkst. Lt) neparodo tikros turto būklės

- Lietuvos dailės muziejaus veiklos rezultatų ataskaitoje pagal 2012 m. gruodžio 31d. duomenis nurodytos ilgalaikio materialiojo turto – pastatų nusidėvėjimo sąnaudos yra 5 919,1 tūkst. Lt mažesnės, o finansinės būklės ataskaitoje pastatų likutinė vertė šia suma didesnė, nes netinkamai pritaikyti nuo 2010 m. įsigalioję ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo normatyvai (neįvertintas ankstesnis pastatų naudojimo laikotarpis) ir tai turi reikšmingos įtakos ministerijos konsoliduotųjų finansinių ataskaitų teisingumui.

Pažymėtina, kad vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymu⁴ asignavimų valdytojas atsako už buhalterinės apskaitos organizavimą, ataskaitų rinkinių pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą ir kitų teisės aktų reikalavimus rengimą ir pateikimą. Pagal Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymą⁵ biudžetinės įstaigos vadovo pareiga yra garantuoti, kad pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą teikiami ataskaitų rinkiniai būtų teisingi.

Ministerijos vadovybė, atsižvelgdama į valstybinio audito metu nustatytus pastebėjimus, nedelsdama raštu⁶ visoms kontroliuojamoms įstaigoms nurodė prieš rengiant metinę finansinę atskaitomybę užtikrinti tinkamą ir laiku atliekamą nekilnojamųjų kultūros vertybių įvertinimą bei ilgalaikio turto nusidėvėjimo skaičiavimą.

² Valstybės įmonės registrų centro direktoriaus 2012-12-18 įsakymas Nr. V-357 „Dėl nekilnojamojo turto masinio vertinimo 2012 metų duomenų ir vietovės pataisos koeficientų pagal turto paskirtį ir vietovę tvirtinimo nuo 2013 m. sausio 1 d.“.

³ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-05-08 įsakymas Nr. 1K-174 (2009-12-22 Nr. 1K-466 redakcija) „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 12-ojo standarto aptvirtinimo“, 65 p.

⁴ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas 1990-07-30 Nr. I-430 (2010-12-09 Nr. XI-1209 redakcija), 7 str. 1d. 3 p.

⁵ Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymas 1995-12-05 Nr. I-1113 (2010-01-21 Nr. XI-666 redakcija), 9 str. 2 d. 5p.

⁶ Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos 2013-06-21 raštas Nr. S2-1575 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos standartų tinkamo taikymo“.

Kadangi ministerijos kontroliuojamų įstaigų finansinėse ataskaitose nustatyta reikšmingų klaidų, todėl 2012 m. Kultūros ministerijos konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio duomenys kai kuriais atvejais neatskleidžia tikros ir teisingos finansinės būklės ir veiklos rezultatų:

- kilnojamųjų kultūros vertybių (ekspонатų) 3 427,7 tūkst. Lt vertė nerodo tikrosios turto būklės, nes šios vertybės įstaigose įvertintos simboline vieno lito verte;
- nekilnojamųjų kultūros vertybių (pastatų) tikroji vertė (89 631,1 tūkst. Lt) yra netiksli, nes Lietuvos dailės muziejus nepatikslino jų tikrosios vertės ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, o Nacionalinė M. Mažvydo biblioteka netinkamai nustatė tikrąją vertę;
- ilgalaikio turto vertė didesnė 5 919,1 tūkst. Lt, o sąnaudos nurodytos šia suma mažesnės, nes Lietuvos dailės muziejus neteisingai apskaičiavo pastatų nusidėvėjimą.

2. Pastebėjimai dėl valstybės turto ir lėšų valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo

2.1. Projektų finansavimas iš dalies

Valstybės kontrolė, vertindama padarytą pažangą vykdant ankstesnių auditų rekomendacijas, nustatė, kad ministerija stiprina vidaus kontrolės procedūras, siekdama, kad projektų vykdytojai už panaudotas valstybės biudžeto lėšas atsiskaitytų tinkamai. Šio audito metu siekdami įvertinti, ar nustatytos kontrolės procedūros veiksmingos, išanalizavome, ar tinkamai atsiskaitoma už tam tikrų projektų vykdymą.

Nustatėme, kad dar ne visi projektų vykdytojai, atsiskaitydami už projektus, nurodo kitus finansavimo šaltinius arba kiek jų piniginio indėlio panaudojo, nors to reikalaujama pagal visų ministerijos vykdomų priemonių, iš kurių yra skiriama lėšų projektams finansuoti, finansavimo taisyklės. Tokiu būdu projektams, kurių vykdytojai atsiskaitydami už panaudotas lėšas nenurodė kitų finansavimo šaltinių arba jų piniginio indėlio, galėjo būti skirta didesnė finansavimo iš valstybės biudžeto dalis, nei nurodyta finansavimo taisyklėse, arba šie projektai galėjo būti įgyvendinti tik valstybės biudžeto lėšomis. Patikrinome atsirinkto 121 projekto atsiskaitymą. Nustatėme, kad 24 projektų (20 proc.) vykdytojai netinkamai atsiskaitė už panaudotas valstybės biudžeto lėšas. Pateikiame keletą netinkamo atsiskaitymo pavyzdžių:

Iš ministerijos vykdomos priemonės „Užtikrinti meno kūrėjų organizacijų kūrybinių programų įgyvendinimą“ buvo finansuotas projektas, kurio paraiškoje nurodyta 489 024 Lt bendra vertė. Vadovaudamasi Meno kūrėjų organizacijų kūrybinių programų finansavimo taisyklių⁷ 11 p. nurodytu finansavimo iš valstybės biudžeto procentu, ministerija projekto vykdytojui skyrė 121 tūkst. Lt – iki 70 proc. visos projekto vertės. Atsiskaitydamas už gautas lėšas vykdytojas ataskaitoje nenurodė kitų finansavimo šaltinių ir jų piniginio indėlio, taigi projektas buvo finansuojamas tik valstybės biudžeto lėšomis. Tokiu būdu buvo viršytas minėtos taisyklės nurodytas dalinio finansavimo procentas.

Iš šios priemonės finansuotas projektas, kurio paraiškoje nurodyta 299 739 tūkst. Lt bendra vertė, tačiau ministerija nesivadovavo minėtos taisyklės nurodytu reikalavimu dėl dalinio finansavimo dydžio (iki 70 proc. bendros projekto vertės), nes skyrė 230 tūkst. Lt, t. y. 6 proc. daugiau. Atsiskaitydamas vykdytojas nurodė, kad įgyvendinto projekto bendras biudžetas yra 261 599 tūkst. Lt. Taigi ministerija šiam projektui skyrė 18 proc. daugiau.

Vykdamas projektą iš ministerijos priemonės „Vykdyti kultūros plėtros regionuose programą“ Lietuvos jūrų muziejui buvo skirta 13 tūkst. Lt. Muziejus atsiskaitydamas už gautas valstybės biudžeto lėšas nurodė, kad kitų finansinių rėmėjų projektas neturėjo, todėl jis buvo visiškai įgyvendintas valstybės biudžeto lėšomis. Minėtas muziejus, vykdydamas kitą projektą, iš priemonės „Finansuoti muziejų darbuotojų dalyvavimą Baltijos muzeologijos vasaros mokykloje“ gavo 30 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų, tačiau atsiskaitydamas nenurodė kitų finansavimo šaltinių piniginio indėlio.

Lietuvos liaudies kultūros centrui iš minėtos priemonės „Vykdyti kultūros plėtros regionuose programą“ buvo skirta 14 tūkst. Lt, tačiau atsiskaitydamas už gautas lėšas centras nenurodė kitų finansavimo šaltinių finansinio indėlio.

Pastebėta, kad kai kurios ministerijai pavaldžios įstaigos, atsiskaitydamos už valstybės biudžeto lėšas, gautas projektams vykdyti, kitus finansavimo šaltinius nurodo kaip savo įstaigos lėšas. Audito metu pavaldžių įstaigų darbuotojai pateikė paaiškinimus, kad kiti finansavimo šaltiniai yra valstybės biudžeto asignavimai: lėšos įstaigai išlaikyti arba pajamos už suteiktas paslaugas. Pvz.:

Lietuvos jūrų muziejui iš ministerijos 01002 programos priemonės „Kūrybinių industrijų plėtra atnaujinant ir populiarinant muziejų ekspozicijas“ buvo skirta 60 tūkst. Lt. Atsiskaitydamas už projektui skirtas lėšas, muziejus prie kitų finansavimo šaltinių nurodė savo lėšas – 7,6 tūkst. Lt, o audito metu paaiškino, kad projekto įvykdymo ataskaitoje nurodytos muziejaus lėšos (7,6 tūkst. Lt) yra iš vykdomos 02004 programos apmokėtas darbo užmokestis muziejaus darbuotojams.

Lietuvos liaudies buities muziejui vykdamas projektą iš minėtos priemonės buvo skirta 70 tūkst. Lt. Projekto įvykdymo ataskaitoje kaip kitus finansavimo šaltinius muziejus nurodė savo finansinį indėlį – 5,8 tūkst. Lt. Audito metu muziejus paaiškino, kad tai yra pajamos, gautos vykdamas ministerijos programą 02004 „Lietuvos kultūros paveldo išsaugojimas, aktualizavimas ir populiarinimas, valstybinės kalbos apsauga“.

Vykdamas projektą iš jaunųjų menininkų priemonės Valstybiniam Vilniaus mažajam teatrui buvo skirta 25 tūkst. Lt. Atsiskaitydamas už projektui skirtas valstybės biudžeto lėšas, teatras prie kitų finansavimo šaltinių nurodė, kad iš teatro lėšų buvo apmokėtos komunalinės paslaugos ir teatro darbuotojų darbo užmokestis.

Tarptautiniam kultūros programų centrui skirta 8 tūkst. Lt iš priemonės „Skatinti lietuvių literatūros sklaidą knygų mugėse“. Atsiskaitydamas už gautas lėšas centras prie kitų finansavimo šaltinių nurodė savo lėšas (16 tūkst. Lt.). Centras paaiškino, kad tai lėšos, skirtos įstaigai išlaikyti iš 01002 programos, ir 03003 programos lėšos, skirtos finansuoti vertimo projektus.

Mūsų nuomone, pavaldžioms įstaigoms vykdyti projektus skirtas finansavimas neužtikrina finansavimo iš dalies principo, nes nurodytais atvejais iš valstybės biudžeto finansuojama visa apimtimi.

Atkreiptinas dėmesys, kad skiriant dalinį projektų finansavimą yra kontroliuojamas skiriamų lėšų dydis (proc.) iš valstybės biudžeto, nurodytas dalinio projektų finansavimo taisyklės, tačiau, įgyvendinus projektus, atsakingi ministerijos priemonių vykdytojai skirtingai skaičiuoja bendrą įvykdyto projekto vertę (vienais atvejais prie bendros projekto vertės prideda iš projekto gautas

⁷ Patvirtinta Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2010-12-29 įsakymu Nr. IV-724 „Dėl Meno kūrėjų organizacijų kūrybinių programų finansavimo taisyklių, paraiškos, sutarties ir ataskaitos formų patvirtinimo“.

pajamas, kitais – ne). Pokalbio metu ministerijos darbuotojai paaiškino, kad kai kurie priemonių vykdytojai netikrina, ar skirta finansavimo dalis įgyvendinus projektą neviršijo taisyklėse nustatyto dydžio, kiti pabrėžia, kad nežino, kaip teisingai patikrinti.

Peržiūrėjus kai kurias projektų dalinio finansavimo taisykles nustatyta, kad skirtingai nustatomas finansavimo dydis (proc.): viename skaičiuojamas nuo visų projektui įgyvendinti reikalingų lėšų (valstybės biudžeto ir kitų finansavimo šaltinių), kitose – tik nuo projekto vykdytojo prašomos projekto išlaidų sumos (valstybės biudžeto). Pvz.:

Jaunųjų menininkų projektų dalinio finansavimo iš valstybės biudžeto taisyklėse⁸ ir Meno kūrėjų organizacijų kūrybinės programos finansavimo taisyklėse⁹ nurodyta, kad šis finansavimas projektams skiriamas ne didesnis nei konkretus procentas nuo visų projektui įgyvendinti reikalingų lėšų. Regionų kultūros projektų, mažinančių kultūrinę ir socialinę atskirtį, dalinio finansavimo taisyklėse¹⁰ ir Vaikams ir jaunimui skirtų kultūros ir kultūrinės edukacijos projektų dalinio finansavimo iš valstybės biudžeto taisyklėse¹¹ nurodyta, kad lėšų suma projektams įgyvendinti negali sudaryti daugiau nei 90 proc. prašomos projekto išlaidų sumos.

Dalinio projektų finansavimo taisyklių nuostatų dviprasmiškumas neleidžia priemonių vykdytojams tinkamai atlikti jiems pavestų pareigų, nurodytų Kultūros ministerijos finansų kontrolės taisyklių¹² 18.11 ir 18.12 punktuose: kontroliuoti tinkamą projektų vykdytojų atsiskaitymą, pagal kompetenciją patikrinti veiklos ir finansines ataskaitas, o projektų vykdytojams – tinkamai atsiskaityti už panaudotas valstybės biudžeto lėšas. Todėl ministerijai būtina nustatyti, kokios išlaidos sudaro bendrą įvykdyto projekto vertę, aiškiai nurodyti finansavimo bazę, nuo kurios skaičiuojamas finansavimo dydis (proc.), ir pavesti atsakingiems asmenims kontroliuoti įvykdyto projekto finansavimo dydį iš valstybės biudžeto.

Ministerijoje projektų finansavimo iš dalies kontrolės sistema vis dar nepakankamai užtikrina asignavimų, skirtų projektams įgyvendinti, naudojimo pagal dalinio projektų finansavimo taisykles, nes kai kuriais atvejais projektų vykdytojams buvo skirta didesnė dalis finansavimo, nei nurodyta finansavimo taisyklėse, arba projektai įgyvendinti tik valstybės biudžeto lėšomis. Tai rodo, kad ne visi ministerijos priemonių vykdytojai tinkamai kontroliuoja projektų vykdytojų atsiskaitymą už įgyvendintus projektus.

Pažymėtina, kad dviprasmiškos projektų finansavimo taisyklių nuostatos dėl projekto finansavimo dydžio nustatymo neleidžia ministerijos darbuotojams tinkamai atlikti kontrolės veiksmų.

⁸ Patvirtinta Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2011-12-05 įsakymu Nr. IV-743 „Dėl jaunųjų menininkų projektų dalinio finansavimo iš valstybės lėšų taisyklių, paraiškos, sutarties, sąmatos ir ataskaitų formų patvirtinimo“.

⁹ Patvirtinta Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2010-12-29 įsakymu Nr. IV-724 „Dėl Meno kūrėjų organizacijų kūrybinių programų finansavimo taisyklių, paraiškos, sutarties ir ataskaitų formų patvirtinimo“.

¹⁰ Patvirtinta Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2011-12-06 įsakymu Nr. IV-747 „Dėl Regionų kultūros projektų, mažinančių kultūrinę ir socialinę atskirtį, dalinio finansavimo iš valstybės lėšų taisyklių, paraiškos, sutarties, sąmatos ir ataskaitų formų patvirtinimo“.

¹¹ Patvirtinta Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2011-12-06 įsakymu Nr. IV-746 „Dėl vaikams ir jaunimui skirtų kultūros ir kultūrinės edukacijos projektų dalinio finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų taisyklių, paraiškos, sutarties, sąmatos ir ataskaitų formų patvirtinimo“.

¹² Patvirtinta Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2010-10-26 įsakymu Nr. IV-531.

2.2. Tarnybinių kelionių organizavimo paslaugų pirkimas

2011 m. valstybinio audito ataskaitoje buvo nurodyta, kad ministerija, pirkdama tarnybinių kelionių organizavimo paslaugas (planuojama pirkimo vertė 2011–2014 m. 1 500 tūkst. Lt), sudarė sutartį¹³, kurioje nenustatė aiškių paslaugų kainų arba kainodaros taisyklių. Taigi pažeidė Viešųjų pirkimų įstatymą¹⁴, kad pirkimo sutartyje, kai ji sudaroma raštu, turi būti nustatyta kaina arba kainodaros taisyklės pagal Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos patvirtintą metodiką. Ministerijai buvo rekomenduota spręsti klausimą dėl sutarties nutraukimo, todėl su paslaugas teikiančia įmone pasirašė papildomą susitarimą¹⁵. Šalys susitarė, kad paslaugos pagal sutartį bus teikiamos ir sutartis galios iki naujos paslaugų teikimo sutarties įsigaliojimo dienos.

Atkreiptinas dėmesys, kad iki 2013 m. gegužės mėn. ministerija nebuvo sudariusi naujos paslaugų pirkimo sutarties. Ministerija pagal sutartį, kuri prieštarauja Viešųjų pirkimų įstatymui, 2012 m. įsigijo paslaugų už 472,6 tūkst. Lt. Paslaugos pagal šią sutartį perkamos iki šiol. Ministerija vykdė tam tikrus veiksmus (sudarė pirkimo komisiją, parengė techninę specifikaciją ir kt.) dėl naujo tarnybinių kelionių organizavimo paslaugų pirkimo, tačiau pirkimas neįvykdytas.

Ministerija audituojamu laikotarpiu įsigijo paslaugų už 472,6 tūkst. Lt, nenutraukusi tarnybinių kelionių organizavimo paslaugų sutarties, kuri 2011 m. buvo sudaryta pažeidžiant Viešųjų pirkimų įstatymą, ir taip neužtikrino, kad valstybės biudžeto asignavimai būtų naudojami teisėtai.

2.3. Investicinių projektų vykdymas savivaldybėse

Praėjusio finansinio (teisėtumo) audito metu buvo nustatyta, kad ministerija, skirdama savivaldybėms lėšas (dotacijas) vykdyti investicinius projektus, neužtikrino savo asignavimų panaudojimo teisėtumo, nes savivaldybės vykdė investicinius projektus pažeisdamos Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatas. Auditoriams rekomendavus, ministerija nedelsdama ėmėsi priemonių stiprinti kontrolės procedūras: valstybės biudžeto asignavimų, skirtų savivaldybės investicijų projektui įgyvendinti, pervedimo sutartyje¹⁶ numatė savivaldybės įsipareigojimą pateikti faktines išlaidas patvirtinančių dokumentų kopijas (rangos sutarčių ir jų pakeitimų kopijas, informaciją apie viešųjų pirkimų organizavimą, Viešųjų pirkimų tarnybos sutikimus dėl sutarčių pakeitimų ir papildomų darbų pirkimų, lokalines sąmatas, atliktų darbų aktus ir kt.). Be to, sutartyje numatė, kad ministerija, gavusi informaciją apie tai, jog savivaldybė pažeidė teisės aktus, reglamentuojančius investicijų projekto

¹³ Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos tarnybinių kelionių organizavimo paslaugų pirkimo sutartis, 2011-04-04 Nr. 11-BR-34/5027.

¹⁴ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (2008-07-03 Nr. X-1673 redakcija), 18 str. 6 d. 3 p.

¹⁵ Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos 2012-07-23 papildomas susitarimas Nr. 1 dėl 2011-04-14 tarnybinių kelionių organizavimo paslaugų teikimo sutarties Nr. 11-BR-34/5027 nutraukimo.

¹⁶ Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2011-02-17 įsakymas Nr. IV-129 (2012-10-15 Nr. IV-697 redakcija) „Dėl valstybės investicijų programoje numatytų valstybės biudžeto asignavimų, paskirstytų pagal savivaldybių investicijų projektus, sąmatų rengimo, asignavimų pervedimo savivaldybėms ir jų apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo“, 1 priedas.

vykdymą, gali priimti sprendimą persikirstyti einamųjų metų nepanaudotus asignavimus kitų savivaldybių vykdomiems projektams.

Minėtos kontrolės procedūros nustatytos ir pradėtos taikyti 2012 metų pabaigoje (spalio 15 d.). Ministerija su savivaldybėmis jau buvo pasirašiusios ankstesnės redakcijos pervedimo sutartis, kuriose nebuvo numatyta papildomų įpareigojimų savivaldybėms, todėl audituojamu laikotarpiu buvo nustatyta pasikartojančių sisteminių pažeidimų, vykdant tęstinius investicinius projektus (detaliau savivaldybių valstybinio audito ataskaitose, žr. http://www.vkontrole.lt/audito_ataskaitos.aspx?tipas=1).

2012 m. valstybės biudžeto lėšomis buvo finansuotas 33 savivaldybių 41 investicinis projektas už 19 929 tūkst. Lt; du iš jų pradėti vykdyti 2012 m.

Dalį ministerijos skirtų valstybės biudžeto lėšų (693,23 tūkst. Lt dotacijų) 2012 m. savivaldybės, vykdydamos investicinius projektus, panaudojo nesivadovaudamos Viešųjų pirkimų įstatymu. Todėl pateikiame sisteminius 2012 m. Viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimus savivaldybėse, į kuriuos ministerija turėtų atkreipti dėmesį ir numatyti procedūras, kurios užtikrintų, kad pažeidimai nesikartotų ateityje:

- Jurbarko r. savivaldybė be viešųjų pirkimų procedūrų įsigijo papildomų darbų;
- Klaipėdos ir Vilniaus m. savivaldybės pakeitė sutarties sąlygas, nors Viešųjų pirkimų įstatymas tai draudė, ir jas keitė be Viešųjų pirkimų tarnybos sutikimo;
- Jurbarko r., Birštono, Klaipėdos ir Vilniaus m. savivaldybės nepasinaudojusios galimybe perskaičiuoti darbų kainas arba įsigijusios baldų, kurių kainos didesnės nei rinkos, sudarė sąlygas valstybės lėšas naudoti neracionaliai ir neekonomiškai;
- Trakų r. savivaldybė apmokėjo rangovams už atliktų darbų aktuose nurodytus, bet faktiškai neatliktus ar nerastus, darbus.

Minėtos sisteminės ir kitos viešųjų pirkimų klaidos yra nustatytos savivaldybėse vykdamas investicinius projektus ankstesniais metais:

- Jurbarko r., Birštono ir Klaipėdos m. savivaldybės naudojo sutartyse numatytą užsakovo rezervą, tačiau nebuvo nustatytos kainodaros taisyklės, taigi jos pažeidė Viešųjų pirkimų įstatymą¹⁷ ir Viešojo pirkimo–pardavimo sutarčių kainos ir kainodaros taisyklių nustatymo metodikos¹⁸ 25 p.;
- Klaipėdos m. savivaldybė pirkimo dokumentuose įvardino konkrečius su darbais perkamų prekių modelius, pavadinimus, tačiau nenustatė jų techninės specifikacijos ir be viešųjų pirkimų procedūrų įsigijo papildomų darbų;
- Jurbarko r. savivaldybė pakeitė sutarties sąlygas (Viešųjų pirkimų įstatymu tai draudžiama) be Viešųjų pirkimų tarnybos sutikimo.

¹⁷ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (2008-07-03 Nr. X-1673 redakcija), 18 str. 6 d. 3 p.

¹⁸ Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2003-02-25 įsakymas Nr. 1S-21 (2006-02-02 Nr. 1S-10 redakcija) „Dėl viešojo pirkimo–pardavimo sutarčių kainos ir kainodaros taisyklių nustatymo metodikos patvirtinimo“.

Pažymėtina, kad ministerijoje yra tik vienas darbuotojas, atliekantis savivaldybių vykdomų investicinių projektų atsiskaitymo kontrolę. Mūsų nuomone, esant tokiems žmogiškiesiems ištekliams, nėra galimybės efektyviai kontroliuoti savivaldybių atsiskaitymo už lėšas, skirtas įgyvendinti investicijų projektus.

Ministerija patobulino savivaldybių atsiskaitymo už lėšų panaudojimą investiciniams projektams vykdyti kontrolės sistemą, tačiau audituojamu laikotarpiu savivaldybės (Birštono, Klaipėdos ir Vilniaus m., Jurbarko ir Trakų r.) vykdydamos investicinius projektus valstybės biudžeto lėšas panaudojo nesivadovaudamos Viešųjų pirkimų įstatymu, nes:

- įsigijo papildomų darbų be viešųjų pirkimų procedūrų;
- pakeitė sutarties sąlygas be Viešųjų pirkimų tarnybos sutikimo;
- nepasinaudojo galimybe perskaičiuoti darbų kainas arba įsigijo baldų, kurių kainos didesnės nei rinkos;
- apmokėjo rangovams už atliktų darbų aktuose nurodytus, bet faktiškai neatliktus, darbus;
- naudojo sutartyse numatytą užsakovo rezervą, kai nebuvo nustatytos jo naudojimo kainodaros taisyklės;
- pirkimo dokumentuose įvardino konkrečius su darbais perkamų prekių modelius, pavadinimus, tačiau nenustatė jų techninės specifikacijos.

2.4. Pavaldžiose įstaigose nustatyti dalykai

Keleri metai iš eilės auditų metu nustatome, kad ministerijos pavaldžios įstaigos nuomodamos valstybės turtą nesivadovauja teisės aktais, prekes ir paslaugas įsigyja pažeisdamos Viešųjų pirkimų įstatymą ir skiria darbuotojams priedus prie darbo užmokesčio nenurodydamos skyrimo pagrindo.

Ministerija vykdydama mūsų rekomendacijas įpareigojo ¹⁹ pavaldžių įstaigų vadovus užtikrinti Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatų laikymąsi perkant prekes ir paslaugas, užtikrinti, kad paslaugų įsigijimo sutartys būtų sudarytos ne ilgesniam kaip 3 metų laikotarpiui, ir kad skiriant priedus ir priemokas prie darbo užmokesčio būtų nurodytas skyrimo pagrindas. Audito metu nustatyti dalykai rodo, kad įsakymas nevykdomas ir neužtikrinamas teisėtas valstybės biudžeto asignavimų naudojimas pavaldžiose įstaigose. 2012 metais nustatyti šie pažeidimai:

Nuomojant valstybės materialųjį turtą

Su kitais juridiniais asmenimis sudarytose trumpalaikėse valstybės materialiojo turto (patalpų) nuomos sutartyse nenumatyti mokesčiai už vandenį, elektros energiją ir kt., o šios išlaidos apmokėtos iš įstaigai skirtų valstybės biudžeto asignavimų (Šiaulių „Aušros“ muziejus ir Šiaulių dramos teatras). Taip

¹⁹ Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2011-06-29 įsakymas Nr. IV-464 „Dėl Valstybės kontrolės ataskaitoje nurodytų trūkumų šalinimo ir rekomendacijų vykdymo“, 1.1, 1.2 ir 1.4 p.

pažeistos Valstybės materialiojo turto nuomos ne konkurso būdu taisyklės²⁰, kad turto valdytojas, išnuomodamas turtą trumpalaikiams renginiams organizuoti, su nuomininku pasirašo valstybės materialiojo turto nuomos sutartį, kurios pavyzdinė forma nurodyta nutarimo 1 priede ir kurioje nurodytos nuomotojo pareigos mokėti mokesčius, susijusius su išnuomotu turtu.

Perkant prekes ir paslaugas

– Prekės ir paslaugos įsigytos be viešųjų pirkimų procedūrų²¹ (Vilniaus apskrities A. Mickevičiaus viešoji biblioteka pirkė skolų išieškojimo paslaugas ir senovinių knygų; koncertinė įstaiga valstybinis pučiamųjų instrumentų orkestras „Trimitas“ – visas prekes ir paslaugas).

– Supaprastinti pirkimai nebuvo registruojami pirkimų žurnaluose – nesivadovauta įstaigų patvirtintomis Supaprastintomis viešųjų pirkimų taisyklėmis ir Viešųjų pirkimų įstatymu²², kad perkančioji organizacija supaprastintus pirkimus atlieka pagal pasitvirtintas taisykles ir turi turėti dokumentus, pagrindžiančius jos priimtų sprendimų atitikimą šio įstatymo reikalavimams (Šiaulių dramos teatras, koncertinė įstaiga valstybinis pučiamųjų instrumentų orkestras „Trimitas“, Vilniaus apskrities A. Mickevičiaus viešoji biblioteka ir Tarptautinis kultūros programų centras). Be to, nenumatytos minėtose taikylėse privalomos viešųjų pirkimų procedūros (Vilniaus apskrities A. Mickevičiaus viešoji biblioteka ir Tarptautinis kultūros programų centras). Taigi įstaigos negalėjo pagrįsti, kad pirkimai atlikti vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymu.

– Fiksuoto ir mobiliojo telefono ryšio, skolų išieškojimo, apsauginės ir vaizdo stebėjimo sistemų techninės priežiūros paslaugos ir degalai perkami pagal sudarytas neterminuotas sutartis arba ilgiau kaip 3 metus galiojančias sutartis. Taip nesivadovauta minėto Viešųjų pirkimų įstatymo 18 str. 7 d. (Šiaulių „Aušros“ muziejus, Šiaulių dramos teatras, Kultūros paveldo departamentas, koncertinė įstaiga valstybinis pučiamųjų instrumentų orkestras „Trimitas“ ir Vilniaus apskrities A. Mickevičiaus viešoji biblioteka). Pažymėtina, kad nuo 2006 m. sausio 31 d. pirkimo sutarčių, sudaromų ilgiau kaip 3 metams, terminų nustatymo kriterijus ir atvejus, kuriais gali būti sudaromos tokios sutartys, nustato Vyriausybė. Jos patvirtintame Viešojo pirkimo–pardavimo sutarčių, sudaromų ilgiau kaip 3 metams, terminų nustatymo kriterijų ir atvejų, kuriais gali būti sudaromos tokios sutartys, apraše²³ nenumatyta, kad paslaugų pirkimo sutartys gali būti sudaromos ilgesniam nei 3 metų laikotarpiui.

Atlikus audito procedūras Kultūros paveldo departamento įsteigtoje VĮ „Lietuvos paminklai“ dėl valstybės lėšų panaudojimo vykdant paveldotvarkos programą nustatyta, kad įmonė vykdydama viešuosius pirkimus pažeidė minėto Viešųjų pirkimų įstatymo 18 str. 3 d., kad sudaromoje pirkimo sutartyje negali būti pakeistos pirkimo dokumentuose ir pasiūlyme nustatytos pirkimo sąlygos.

²⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-12-24 nutarimu Nr. 1524 patvirtintos Valstybės materialiojo turto nuomos ne konkurso būdu taisyklės, (2009-08-09 Nr. 947 redakcija), 8 p.

²¹ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (2005-12-22 Nr. X-471 redakcija), 3 str. 1 d., 2 d.

²² Ten pat, 85 str. 2 ir 4 d.

²³ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2006-05-05 nutarimu Nr. 432.

Kultūros paveldo departamentui rekomendavome nustatyti papildomas kontrolės procedūras, minėtai įmonei atsiskaitant už įvykdytus viešuosius pirkimus.

Ministerijos pavaldžiose įstaigose kasmet nustatomi Viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimai rodo, kad įstaigų darbuotojams, atsakingiems už viešuosius pirkimus, trūksta kompetencijos ir įgūdžių atliekant pirkimus.

Skiriant priedus prie darbo užmokesčio

2012 m. nustatyta, kad priedai prie darbo užmokesčio skirti nenurodant jų pagrindo šiose ministerijos pavaldžiose įstaigose: koncertinėje įstaigoje valstybiniame pučiamųjų instrumentų orkestre „Trimitas“, Vilniaus apskrities A. Mickevičiaus viešojoje bibliotekoje, Šiaulių dramos teatre ir Šiaulių „Aušros“ muziejuje. Tokiu būdu minėtos įstaigos nesivadovavo ministro įsakymu²⁴. Auditoriams nurodžius pastabas, įstaigos pateikė paaiškinimus už kokius konkrečius darbus buvo skiriami darbuotojams priedai prie darbo užmokesčio.

Pažymime, kad ministerija neįgyvendino rekomendacijos, kurią teikėme praėjusių metų valstybinio audito ataskaitoje – parengti pavaldžioms įstaigoms informacinę medžiagą, susijusią su darbo užmokesčio (priedų, priemonių, vienkartinį išmokų) skyrimo tvarka. Nustatyti trūkumai rodo, kad ši rekomendacija yra aktuali.

Audito metu nustatyti dalykai rodo, kad dauguma audituotų įstaigų vadovų nevykdo ministro įsakyme²⁵ nustatytų įpareigojimų: užtikrinti, kad prekės ir paslaugos būtų įsigijamos vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymu, sutartys sudarytos pagal teisės aktus, priedai ir priemonės prie darbo užmokesčio būtų skiriami nurodant jų pagrindą. Atkreipiame dėmesį, kad pagal minėtą įsakymą Vidaus audito skyriui buvo pavesta įvertinti įpareigojimų vykdymą, tačiau pavedimas atliekamas tik įstaigose, kuriose suplanuotas vidaus auditas. Ministerija nėra nustačiusi kitų įstaigų kontrolės procedūrų (pvz., nepaskyrė už kontrolės vykdymą atsakingų asmenų ir pan.).

Ministerija yra nustačiusi kontrolės procedūras, kurias turėtų užtikrinti, kad pavaldžios įstaigos nuomotų valstybės turtą, pirktų prekes ir paslaugas bei skirtų darbuotojams priedus prie darbo užmokesčio vadovaudamosi teisės aktais, tačiau ankstesnių ir šio audito metu nustatyti pažeidimai rodo, kad minėtos procedūros neveikia, nes:

- Šiaulių „Aušros“ muziejus ir Šiaulių dramos teatras trumpalaikėse valstybės materialiojo turto nuomos sutartyse nenumatė su nuoma susijusių mokesčių ir taip valstybės biudžeto asignavimus panaudojo ne programoms vykdyti;
- Vilniaus apskrities A. Mickevičiaus viešoji biblioteka skolų išieškojimo paslaugas ir senovines knygas, o koncertinė įstaiga valstybinis pučiamųjų instrumentų orkestras „Trimitas“ visas prekes ir paslaugas įsigijo be viešųjų pirkimų procedūrų;

²⁴ Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2011-06-29 įsakymas Nr. IV-464 „Dėl Valstybės kontrolės ataskaitoje nurodytų trūkumų šalinimo ir rekomendacijų vykdymo“, 1.2 p.

²⁵ Ten pat, 1.1, 1.2 ir 1.4 p.

- minėta viešoji biblioteka ir koncertinė įstaiga bei Šiaulių dramos teatras ir Tarptautinis kultūros programų centras pirkimų žurnaluose neregistravo atliktų supaprastintų pirkimų; tokiu būdu įstaigos negalėjo pagrįsti, kad pirkimai atlikti vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymu;
- įstaigos (Šiaulių „Aušros“ muziejus, Šiaulių dramos teatras, Kultūros paveldo departamentas, koncertinė įstaiga Valstybinis pučiamųjų instrumentų orkestras „Trimitas“, Vilniaus apskrities A. Mickevičiaus viešoji biblioteka) neužtikrino, kad asignavimai būtų naudojami taupiai ir racionaliai, nes pirkto prekių ir paslaugų pagal neterminuotas arba ilgiau kaip 3 metus galiojančias sutartis;
- Kultūros paveldo departamento įsteigta VI „Lietuvos paminklai“ sudaromose statybų rangos sutartyse pakeitė pirkimo dokumentuose nustatytas pirkimo sąlygos ir tokiu būdu sudarė palankesnes sąlygas tiekėjams;
- valstybiniame pučiamųjų instrumentų orkestre „Trimitas“, Vilniaus apskrities A. Mickevičiaus viešojoje bibliotekoje, Šiaulių dramos teatre ir Šiaulių „Aušros“ muziejuje priedai prie darbo užmokesčio skirti nenurodant pagrindo, todėl nėra galimybės įsitikinti, kad jie skirti už faktiškai atliktus darbus.

Taigi nepakankamai užtikrinama Biudžeto sandaros įstatyme nurodyta asignavimų valdytojo pareiga kontroliuoti, kad skirti asignavimai pavaldžioms įstaigoms būtų naudojami teisėtai ir ekonomiškai.

3. Kiti pastebėjimai

Pagal Vyriausybės nutarimu²⁶ patvirtintas Valstybės lėšų, skirtų valstybės kapitalo investicijoms, planavimo, tikslinimo, naudojimo, apskaitos ir kontrolės taisyklės (taikoma ir investicijoms iš Privatizavimo fondo lėšų) siūlomus įgyvendinti investicijų projektus (programas), kurių reikia įstatymų ir kitų teisės aktų suteiktiems įgaliojimams vykdyti ir viešojo administravimo funkcijoms atlikti, Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių projektų rengimo plane nustatytais terminais Finansų ministerijai teikia valstybės institucijos. Nustatyta tvarka parengtą Valstybės investicijų programos projektą kartu su Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektu Vyriausybė teikia Seimui tvirtinti. Valstybės investicijų programa tikslinama ta pačia tvarka, kaip ir tvirtinama.

Vyriausybės nutarimu²⁷ iš Privatizavimo fondo lėšų ministerijai 2012 m. buvo skirta 700 tūkst. Lt investiciniam projektui „Palangos kurhauzo pastato (mūrinės dalies) restauravimas ir pritaikymas viešajai kultūrinei paskirčiai“. Be to, ministerija vykdė paveldotvarkos programą (3 094 tūkst. Lt.),

²⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-04-26 nutarimas Nr. 478 (2011-02-23 Nr. 205 redakcija).

²⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-03-14 nutarimas Nr. 279.

pagal kurią buvo atliekami kultūros paveldo objektų, kurių valdytojai yra viešojo sektoriaus subjektai, tvarkybos darbai.

Ministerija nesivadovavo minėtų taisyklių 25, 26 ir 26.1 p., nes nepatiksino lėšų paskirstymo pagal investicijų projektus (jų įgyvendinimo programas) ir investicijų projektų įgyvendinimo programai numatytų valstybės lėšų paskirstymo pagal investicijų projektus, per 5 darbo dienas neinformavo Finansų ministerijos apie tam tikriems biudžetiniams metams numatytų valstybės lėšų paskirstymą pagal asignavimų valdytojus ir investicijų projektus (jų įgyvendinimo programas). Todėl šios lėšos nebuvo įtrauktos į Valstybės investicijų 2012–2014 metų programą.

Pažymėtina, kad Kultūros ministerijos formoje Nr. B-8²⁸ „Informacija apie Valstybės investicijų programos pagal investicijų projektų įgyvendinimo programas ir investicijų projektus vykdymą“ pateikta ne visa reikalaujama informacija – neįtrauktos iš Privatizavimo fondo ir paveldotvarkos programos gautos ir panaudotos lėšos.

Ministerija iš Privatizavimo fondo gavo lėšų investiciniam projektui vykdyti, o iš paveldotvarkos programos gavo lėšų kultūros objektų tvarkybos darbams, bet 2012 m. nepatiksino lėšų paskirstymo pagal investicijų projektus ir nesivadovavo teisės aktais, nes nepateikė šios informacijos Finansų ministerijai, todėl investiciniai projektai nebuvo įtraukti į Valstybės investicijų programą.

4. Rekomendacijos

Atsižvelgdami į ataskaitoje nurodytus dalykus ministerijai rekomenduojame:

- siekiant užtikrinti teisėtą valstybės biudžeto lėšų, skirtų daliniam projektų finansavimui, naudojimą, ministerijos finansų kontrolės taisyklėse nustatyti, kokios išlaidos sudaro bendrą įvykdyto projekto vertę, ir pavesti atsakingiems asmenims kontroliuoti įvykdyto projekto finansavimo iš valstybės biudžeto dydį;
- suderinti projektų dalinio finansavimo taisykles, kuriose skirtingai nustatyta finansavimo bazė, nuo kurios skaičiuojamas finansavimo dydis (proc.) iš valstybės biudžeto, kad atsakingi darbuotojai galėtų tinkamai atlikti kontrolės procedūras;
- nutraukti neteisėtai sudarytą tarnybinių kelionių paslaugų pirkimo sutartį;
- įvertinti nustatytus viešųjų pirkimų pažeidimus savivaldybėse vykdant investicinius projektus ir spręsti klausimą dėl tolesnio finansavimo.

Ministerijai pavaldžios įstaigos vykdė audito metu pateiktas rekomendacijas dėl apskaitos tvarkymo, lėšų ir turto valdymo ir naudojimo jais teisėtumo. Dauguma audituotų įstaigų turto apskaitą

²⁸ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011-06-30 įsakymas Nr. 1K-230 (2012-04-17 Nr. 1K-148 redakcija).

patikslino pagal VSAFAS reikalavimus, nustatė papildomas vidaus kontrolės procedūras vykdant viešuosius pirkimus, nutraukė neterminuotas prekių ir paslaugų įsigijimo sutartis ir kt.

Ministerijai kaip asignavimų valdytojui, kuris turi užtikrinti pavaldžioms įstaigoms skirtų asignavimų panaudojimo teisėtumą ir ekonomiškumą, rekomenduojame įvertinti audito metu nustatytus pažeidimus minėtose įstaigose ir spręsti klausimą dėl asmenų, padariusių teisės aktų pažeidimus, patraukimo atsakomybėn.

Pridedamame rekomendacijų įgyvendinimo plane (2 priede) pateikti audituojamo subjekto tolesni veiksmai ir rekomendacijų įgyvendinimo terminai.

5-ojo audito departamento direktorė

Rasa Gabrilavičienė

Vyriausioji valstybinė auditorė

Rasa Pupeikytė-Usačiova

Valstybinio audito ataskaitos kopija pateikta Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui.

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Lietuvos Respublikos kultūros
ministerijoje atlikto finansinio
(teisėtumo) audito rezultatų“
1 priedas

Raštai Kultūros ministerijai

Eil. Nr.	Istaiga	Adresas	Antraštė	Registracijos data	Dokumento numeris
1	2	3	4	5	6
1.	Lietuvos Respublikos kultūros ministerija	J. Basanavičiaus g. 5, Vilnius	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2013-04-15	S-(50-2758)-873
2.	Lietuvos Respublikos kultūros ministerija	J. Basanavičiaus g. 5, Vilnius	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2013-06-27	S-(50-2758)-1458

Raštai pavaldžioms įstaigoms

Eil. Nr.	Istaiga	Adresas	Antraštė	Registracijos data	Dokumento numeris
1	2	3	4	5	6
1.	Valstybinė kalbos inspekcija	S. Skapo g. 4, 01001 Vilnius	Dėl atliktų audito procedūrų	2013-01-09	S-(50-2758)-70
2.	Koncertinė įstaiga valstybinis pučiamųjų instrumentų orkestras „Trimitas“	T. Ševčenkos g. 19A, 03111 Vilnius	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2013-02-06	S-(50-2758)-294
3.	Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos	Šnipiškių g. 3, 09309 Vilnius	Dėl valstybinio finansinio (teisėtumo) audito	2013-02-14	S-(50-2758)-369
4.	Valstybės įmonė „Lietuvos paminklai“	Šnipiškių g. 3, 09309 Vilnius	Dėl valstybinio finansinio (teisėtumo) audito	2013-02-22	S-(50-2758)-418
5.	Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka	Trakų g. 10, 01332 Vilnius	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2013-02-27	S-(50-2758)-457
6.	Lietuvos liaudies kultūros centras	Barboros Radvilaitės g. 8, 01124 Vilnius	Dėl valstybinio finansinio (teisėtumo) audito	2013-03-25	S-(50-2758)-659
7.	Tarptautinių kultūros programų centras	Z. Sierakausko g. 15, 03105 Vilnius	Dėl valstybinio finansinio (teisėtumo) audito	2013-03-25	S-(50-2758)-660
8.	Šiaulių „Aušros“ muziejus	Vytauto g. 89, 77155 Šiauliai	Dėl valstybinio finansinio (teisėtumo) audito	2013-04-11	S-(50-2758)-833
9.	Šiaulių dramos teatras	Tilžės g. 155, 76297 Šiauliai	Dėl valstybinio finansinio (teisėtumo) audito	2013-04-11	S-(50-2758)-834
10.	Valstybės įmonė „Lietuvos paminklai“	Šnipiškių g. 3, 09309 Vilnius	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2013-04-15	S-(50-2758)-871
11.	Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos	Šnipiškių g. 3, 09309 Vilnius	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2013-04-15	S-(50-2758)-872
12.	Tarptautinių kultūros programų centras	Z. Sierakausko g. 15, 03105 Vilnius	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2013-05-03	S-(50-2758)-1041

13.	Lietuvos liaudies kultūros centras	Barboros Radvilaitės g. 8, 01124 Vilnius	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2013-05-03	S-(50-2758)-1042
14.	Lietuvos dailės muziejus	Bokšto g. 5, 01126 Vilnius	Dėl valstybinio finansinio (teisėtumo) audito	2013-05-13	S-(50-2758)-1107
15.	Lietuvos nacionalinis muziejus	Arsenalo g. 1, 01143 Vilnius	Dėl valstybinio finansinio (teisėtumo) audito	2013-05-13	S-(50-2758)-1108
16.	Šiaulių dramos teatras	Tilžės g. 155, 76297 Šiauliai	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2013-05-13	S-(50-2758)-1111
17.	Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos	Šnipiškių g. 3, 09309 Vilnius	Dėl rekomendacijų įgyvendinimo termino	2013-05-15	S-(50-2758)-1130
18.	Šiaulių „Aušros“ muziejus	Vytauto g. 89, 77155 Šiauliai	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2013-05-16	S-(50-2758)-1140
19.	Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos	Šnipiškių g. 3, 09309 Vilnius	Dėl rekomendacijų įgyvendinimo	2013-05-22	S-(50-2758)-1185
20.	Lietuvos nacionalinis operos ir baleto teatras	A. Vienuolio g. 1, 01104 Vilnius	Dėl valstybinio finansinio (teisėtumo) audito	2013-05-27	S-(50-2758)-1221
21.	Koncertinė įstaiga valstybinis pučiamųjų instrumentų orkestras „Trinitas“	T. Ševčenkos g. 19A, 03111 Vilnius	Dėl rekomendacijų įgyvendinimo pratęsimo	2013-05-28	S-(50-2758)-1236
22.	Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka	Gedimino pr. 51, 01504 Vilnius	Dėl valstybinio finansinio (teisėtumo) audito	2013-06-14	S-(50-2758)-1361
23.	Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato direkcija	Šiltadaržio g. 2, 01124 Vilnius	Dėl valstybinio finansinio (teisėtumo) audito	2013-06-14	S-(50-2758)-1373
24.	Lietuvos nacionalinis operos ir baleto teatras	A. Vienuolio g. 1, 01104 Vilnius	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2013-06-18	S-(50-2758)-1384
25.	Lietuvos nacionalinis muziejus	Arsenalo g. 1, 01143 Vilnius	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2013-06-18	S-(50-2758)-1387
26.	Lietuvos dailės muziejus	Bokšto g. 5, 01126 Vilnius	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2013-06-21	S-(50-2758)-1430
27.	Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato direkcija	Šiltadaržio g. 2, 01124 Vilnius	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2013-06-28	S-(50-2758)-1478
28.	Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka	Gedimino pr. 51, 01504 Vilnius	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2013-07-02	S-(50-2758)-1508

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Lietuvos Respublikos kultūros
ministerijoje atlikto finansinio
(teisėtumo) audito rezultatų“
2 priedas

Rekomendacijų įgyvendinimo planas

Eil. Nr.	Rekomendacija	Subjektas kuriam pateikta rekomendacija	Tolesni veiksmai ²⁹	Rekomendacijos įvykdymo terminas ³⁰
Rekomendacijos ataskaitoje				
<i>Siekiant užtikrinti teisėtą valstybės biudžeto lėšų, skirtų daliniam projektų finansavimui, naudojimą</i>				
1.	ministerijos finansų kontrolės taisyklėse nustatyti, kokios išlaidos sudaro bendrą įvykdyto projekto vertę, ir pavesti atsakingiems asmenims kontroliuoti įvykdyto projekto finansavimo iš valstybės biudžeto dydį (žr. ataskaitos 2.1 poskyrį, 8 psl.)	Lietuvos Respublikos kultūros ministerija	numatyta koreguoti ministerijos finansų kontrolės taisykles ir įpareigoti atsakingus asmenis atsakingai kontroliuoti įvykdyto projekto finansavimo iš valstybės biudžeto dydį	2013 m. rugsėjo mėn.
<i>Siekiant užtikrinti atsakingų ministerijos darbuotojų tinkamą įgyvendintų projektų atsiskaitymo kontrolės procedūrų atlikimą</i>				
2.	suderinti projektų dalinio finansavimo taisykles, kuriose skirtingai nustatyta finansavimo bazė, nuo kurios skaičiuojamas finansavimo dydis (proc.) iš valstybės biudžeto (žr. ataskaitos 2.1 poskyrį, 10 psl.)	Lietuvos Respublikos kultūros ministerija	pagal principus, nustatytus ministerijos finansų kontrolės taisyklėse, numatyta atitinkamai papildyti individualias konkurso būdu finansuojamų projektų (priemonių) finansavimo taisykles	2013 m. gruodžio mėn.
<i>Siekiant, kad ministerija valstybės biudžeto asignavimus naudotų teisėtai</i>				
3.	nutraukti neteisėtai sudarytą tarnybinių kelionių paslaugų pirkimo sutartį (žr. ataskaitos 2.2 poskyrį, 11 psl.)	Lietuvos Respublikos kultūros ministerija	bus imtasi veiksmų, kad neteisėtai sudaryta sutartis būtų nutraukta	2013 m. rugsėjo mėn.
<i>Siekiant, kad ministerijos skirtos tikslinės dotacijos savivaldybėms vykdyti investicinius projektus būtų naudojamos teisėtai</i>				
4.	įvertinti nustatytus viešųjų pirkimų pažeidimus savivaldybėse vykdant investicinius projektus ir spręsti klausimą dėl tolesnio finansavimo (žr. ataskaitos 2.3 poskyrį, 11 psl.)	Lietuvos Respublikos kultūros ministerija	nutarta įvertinti gautą informaciją apie nustatytus pažeidimus ir imtis atitinkamų priemonių	2013 m. rugsėjo mėn.
<i>Siekiant, kad ministerijai pavaldžios įstaigos valstybės biudžeto asignavimus naudotų teisėtai ir ekonomiškai</i>				
5.	įvertinti audito metu nustatytus pažeidimus minėtose įstaigose ir spręsti klausimą dėl asmenų, padariusių teisės aktų pažeidimus, patraukimo atsakomybėn (žr. ataskaitos 2.4 poskyrį, 13 psl.)	Lietuvos Respublikos kultūros ministerija	įvertinus biudžetinėse įstaigose (valstybės įmonėje) aptiktus pažeidimus numatyta vadovų (darbuotojų) atžvilgiu taikyti (įpareigoti taikyti) atitinkamas drausminio poveikio priemones.	2013 m. rugpjūčio mėn.

²⁹ Numatyta audituojamo subjekto.

³⁰ Numatyta audituojamo subjekto.